



**KANCELARIA
SENATU**

BIURO LEGISLACYJNE

Warszawa, 4 października 2021 r.

Opinia do ustawy o zmianie ustawy – Prawo lotnicze oraz ustawy o Straży Granicznej

(druk nr 500)

I. Cel i przedmiot ustawy

Przedmiotowa ustawa ma na celu dostosowanie przepisów ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze do prawa Unii Europejskiej.

W uzasadnieniu projektu ustawy wskazano, że „rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2019/103 z dnia 23 stycznia 2019 r. zmieniające rozporządzenie wykonawcze (UE) 2015/1998 w odniesieniu do wyjaśnienia, harmonizacji i uproszczenia, a także wzmocnienia niektórych szczególnych środków ochrony lotnictwa (Dz. Urz. UE L 21 z 24.01.2019, str. 13, z późn. zm.), zwane dalej „rozporządzeniem 2019/103”, które będzie stosowane od dnia 31 grudnia 2021 r., wprowadziło istotne zmiany w przepisach rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2015/1998 z dnia 5 listopada 2015 r. ustanawiającego szczegółowe środki w celu wprowadzenia w życie wspólnych podstawowych norm ochrony lotnictwa cywilnego (Dz. Urz. UE L 299 z 14.11.2015, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem 2015/1998”, dotyczących sprawdzeń przeszłości osób wykonujących zadania związane z ochroną lotnictwa cywilnego”.

Zmiany wprowadzone przez rozporządzenie 2019/103 powodują, że określone w rozporządzeniu 2015/1998 dotychczasowe instytucje sprawdzenia przeszłości i kontroli przed dokonaniem zatrudnienia zostaną zastąpione przez standardowe i rozszerzone sprawdzenie przeszłości. Sprecyzowane zostały także kategorie osób podlegających rozszerzonemu sprawdzeniu przeszłości oraz kategorie osób, w odniesieniu do których stosowane będzie sprawdzenie przeszłości określone przez państwo członkowskie. Przepisy

dotyczące standardowego i rozszerzonego sprawdzenia przeszłości wyznaczają minimalny zakres każdego z tych sprawdzeń. Ponadto sprecyzowane zostały kryteria, zgodnie z którymi określa się wynik sprawdzenia przeszłości, jak również częstotliwość dokonywania tej czynności.

W konsekwencji powyższego w celu zapewnienia stosowania rozporządzenia 2015/1998 w ustawie z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze wprowadzono przepisy, które w szczególności:

- 1) określają zakres czynności podejmowanych w ramach standardowego i rozszerzonego sprawdzenia przeszłości, kategorię osób podlegających sprawdzeniu przeszłości, podmioty odpowiedzialne za przeprowadzenie sprawdzenia przeszłości oraz częstotliwość dokonywania tej czynności;
- 2) określają nowy katalog przesłanek negatywnych, z uwzględnieniem nowego katalogu przestępstw;
- 3) umożliwiają podmiotom sprawdzającym składanie wniosków o udzielenie informacji w zakresie istnienia negatywnych przesłanek w formie elektronicznej za pośrednictwem aplikacji dostępowej „Weryfikacja negatywnych przesłanek – Straż Graniczna”, zwanej dalej „aplikacją WNP-SG”;
- 4) określają sposób i tryb dokonywania przez Straż Graniczną, na wniosek podmiotu odpowiedzialnego za przeprowadzenie sprawdzenia przeszłości, ustalenia istnienia negatywnych przesłanek, a także przypadków, w jakich może być stwierdzone istnienie tych przesłanek;
- 6) przewidują możliwość przedłużenia przez Straż Graniczną terminu dokonywania weryfikacji występowania negatywnych przesłanek, w uzasadnionych przypadkach, o nie więcej niż 60 dni, (standardowy termin ma wynosić tak jak dotychczas 30 dni);
- 7) przyznają Straży Granicznej uprawnienie do stwierdzenia negatywnych przesłanek w przypadku braku możliwości przeprowadzenia ustaleń wobec osoby podlegającej sprawdzeniu; brak możliwości uzyskania informacji, na podstawie których przeprowadzana jest weryfikacja, kończyłby proces sprawdzeń z wynikiem negatywnym, czyli stwierdzeniem istnienia negatywnych przesłanek;
- 8) zobowiązują podmioty sektora lotniczego do systematycznego, okresowego przekazywania Straży Granicznej informacji w zakresie praw osób działających na rzecz tych podmiotów, które podlegają weryfikacji co do istnienia negatywnych przesłanek;

- 9) wprowadzają regulację umożliwiającą Straży Granicznej dokonywanie powtórnych sprawdzeń osoby w ramach weryfikacji negatywnych przesłanek bez konieczności składania kolejnych wniosków wobec takiej osoby przez właściwe podmioty sektora lotniczego; w przypadku powtórnych ustaleń udzielanie odpowiedzi przez Straż Graniczną nastąpiłoby jedynie w przypadku stwierdzenia istnienia negatywnych przesłanek wobec danej osoby;
- 10) uprawniają Straż Graniczną do formułowania informacji o istnieniu negatywnych przesłanek również poza systemem wnioskowym (z urzędu), w momencie uzyskania informacji dającej podstawę do sformułowania negatywnej przesłanki;
- 11) określają zasady nadzoru w zakresie realizacji obowiązków związanych z występowaniem przez podmioty sprawdzające do komendanta oddziału Straży Granicznej z wnioskiem o ustalenie istnienia negatywnych przesłanek oraz obowiązków związanych z uzyskiwaniem informacji o występowaniu negatywnych przesłanek;
- 12) określają wysokość administracyjnych kar pieniężnych za nieprzestrzeganie nałożonych nowych obowiązków, a także podmioty odpowiedzialne za ich nakładanie.

W świetle przyjętych rozwiązań standardowe sprawdzenie przeszłości ma być przeprowadzane co najmniej raz na trzy lata, a rozszerzone sprawdzenie przeszłości raz na 12 miesięcy. Negatywny wynik standardowego oraz rozszerzonego sprawdzenia przeszłości uniemożliwia wykonywanie zadań, w związku z którymi sprawdzenia te były przeprowadzone.

W konsekwencji zmian dokonywanych w ustawie – Prawo lotnicze wprowadzona została zmiana w ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej, która rozszerza zakres kompetencji Straży Granicznej o sprawowanie nadzoru nad podmiotami przeprowadzającymi rozszerzone sprawdzenie przeszłości w zakresie realizacji obowiązków związanych z występowaniem z wnioskiem o sprawdzenie oraz z uzyskiwaniem informacji o istnieniu negatywnych przesłanek albo o ich braku.

Przedmiotowa ustawa zawiera przepisy przejściowe, które przewidują w szczególności, że sprawdzenie przeszłości przeprowadzone na podstawie przepisów dotychczasowych zachowa ważność do dnia upływu terminu przewidzianego dla takiego sprawdzenia, jednak nie dłużej niż do dnia 30 czerwca 2024 r. Ponadto podmioty obowiązane do przeprowadzenia sprawdzenia przeszłości osób, wobec których sprawdzenie przeszłości na podstawie

dotychczasowych przepisów nie było wymagane, zostały obowiązane do przeprowadzenia sprawdzenia przeszłości tych osób w terminie do dnia 30 czerwca 2022 r.

Ustawa ma wejść w życie z dniem 31 grudnia 2021 r., z wyjątkiem przepisu, który nakłada na Komendanta Głównego Straży Granicznej obowiązek utworzenia aplikacji dostępowej WNP-SG do dnia 15 listopada 2021 r. Przepis ten ma wejść w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Ponadto z dniem 15 listopada 2021 r. mają wejść w życie przepisy dotyczące przyznawania i cofania uprawnienia dostępu do aplikacji WNP-SG oraz nakładające na zarządzającego lotniskiem, przewoźnika lotniczego, Polską Agencję Żeglugi Powietrznej oraz Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego wykonanie określonych obowiązków w terminie do dnia 1 grudnia 2021 r.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Projekt ustawy (druk sejmowy nr 1448) pochodził z przedłożenia rządowego i był przedmiotem prac sejmowej Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych oraz Komisji Infrastruktury.

Komisje, po przeprowadzeniu pierwszego czytania oraz rozpatrzeniu projektu ustawy na posiedzeniu w dniu 14 września 2021 r. wniosły o jego uchwalenie w kształcenie zaproponowanym w sprawozdaniu (druk nr 1499).

W odniesieniu do przedłożenia rządowego w szczególności zmieniono termin (z 30 października na 15 listopada), do upływu którego Komendant Główny Straży Granicznej ma utworzyć aplikację dostępową WNP-SG. Zmieniony został także termin (z 31 października na 15 listopada) wejścia w życie przepisów, które dotyczą przyznawania i cofania uprawnienia dostępu do aplikacji WNP-SG oraz nakładają na zarządzającego lotniskiem, przewoźnika lotniczego, Polską Agencję Żeglugi Powietrznej oraz Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego wykonanie określonych obowiązków w terminie do dnia 1 grudnia 2021 r. Ponadto zostały wprowadzone zmiany o charakterze uściślającym, porządkowym i legislacyjnym.

Podczas drugiego czytania na posiedzeniu Sejmu w dniu 16 września 2021 r. nie zostały zgłoszone poprawki.

Sejm uchwalił ustawę na 27. posiedzeniu w dniu 17 września 2021 r. w brzmieniu przedłożenia sejmowych Komisji.

Za przyjęciem ustawy opowiedziało się 393 posłów, przy braku głosów przeciw, 45 posłów wstrzymało się od głosu.

III. Uwagi szczególne

Ustawa nie budzi zastrzeżeń o charakterze legislacyjnych.

Danuta Drypa

Główny legislator